

Tuje sile hočejo Trst za spletke proti Jugoslaviji

Dodatno poročilo o
Kardeljevem govoru pred
mirovno konferenco

"New York Times" prinaša
obširnejše poročilo o govoru, ka-
terega je imel jugoslovanski
podpredsednik Edvard Kardelj v
ponedeljek na mirovni konferen-
ci v Parizu. Omenjeni list poro-
ča:

Kardelj je direktno izjavil, da
dvoji, da so velike sile, ki na-
sprotujejo združenju Trsta za
Jugoslavijo, iskrene. Njih pravi
namen je, zapreti Sovjetski uniji
izhod na Sredozemlje. Dasirav-
no tega ni nihče rekel na konfe-
renci, je dejal Kardelj, pa se ti
argumenti stalno pojavljajo v
britskih in ameriških časopisih.

Rusija od Jugoslavije za
podporo ničesar ne zahteva

"Res je," je rekel Kardelj, "da
Sovjetska zveza stoji trdno in
odločno za jugoslovansko zahte-
vo za Trst, toda storila je to, ne
da bi stavila kake pogoje ali za-
hteve na Jugoslavijo.

Dejal je, da je to dokaz nese-
bične pomoči, katero nudi Ru-
sija malim narodom v splošnem
in da more to vzbuhati sumnje
le v tem smislu, da ogroža nad-
vlado privilegije velikih sil.

Kardelj je rekel, da je upravni
sistem, katerega predlagajo
Amerika, Anglija in Francija za
Trst, podoben režimu, ki obstoja
v Jamajki.

Zanikuje obstoj nasprotstva
med Slovani in Italijani

Kardelj je rekel, da med Slo-
vani in Italijani v Trstu ni nobe-
nega nasprotstva, potem pa je
pristavil:

"So ljudje danes, ki v Trstu
in okolici kupujejo delnice v to-
varnah, bankah in ladjedelnicah
in ki kujejo načrte, kako bi se
uporabljali takozvano svobodno
ozemlje za gospodarsko vmeša-
vanje in za netenje nemirov v
centralni in vzhodni Evropi."

"Hobby" razstava odprta

V Clevelandu je sedaj razsta-
va raznih ročnih izdelkov starih
ljudi, kateri si v svojem prostem
času za zabavo naredijo razne
posebnosti, kar je pač kateremu
"hobby," kot pravijo tem rečem.
Razstava je odprta dnevno od
10. ure dopoldne do 5. ure po-
poldne na 2157 Euclid Ave., v
nedeljo bo pa odprto od 2 do
5:30 popoldne. Vstopnina je pro-
sta. Kažejo se ročna dela, kot
vsakovrstno pletenje, slike, iz-
delki iz lesa, medenine itd. Nad
1.500 predmetov je na razstavi,
katere so naredili stari ljudje.

NA OBISKU

V Cleveland ste prišli na
obisk Mrs. Jennie Klučar in
Mrs. Mary Lunka, obe iz Johns-
towna, Pa. Mrs. Klučar je doma
iz Grahovega pri Čerknici, Mrs.
Lunka pa iz Bloške police. Za
časa obiska tukaj se nahajate
pri Mrs. Somrak na E. 74 St. ter
nameravate obiskati domače iz-
rojstnega kraja. Želimo jima
mnogo zabave in razvedrila v
naši naselbini!

REDNA SEJA

Članstvo društva Vipavski raj
št. 312 SNPJ je vabljeno, da se
gotovo udeleži redne mesečne
seje v petek, 20. septembra ob
7:30 uri zvečer v navadnih pro-
storih. Ukrepalo se bo o 30.
letnici društva, ki se vrši 27.
okt. in podana bodo poročila
delegatov 13. redne konvencije.

Jugoslavija ne bo podpisala italijanske pogodbe, ako se prizna francoska linija

Z Jugoslavijo, ki je osvobodila
sporno ozemlje, se postopa kot s
poraženo državo, izjavlja Bebler

PARIZ, 17. septembra — Jugoslovanski podminister
za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je danes pred politično
komisijo za italijansko mirovno pogodbo izjavil, da Jugos-
lavija pogodbe ne bo podpisala, ako bo mirovna konfe-
renca priznala takozvano francosko razmejitevno črto.

Jugoslavija zahteva, da ji
konferenca prizna vso Julijsko
krajino s Trstom, medtem ko
francoska črta ustvari takozva-
no svobodno zono, ki naj bi ob-
segla Trst in okolico.

Bebler je izjavil, da francos-
ka črta daje prednost Italiji, ki
je bila šele včeraj sovražnica, na
škodo Jugoslavije, ki je skozi
vso vojno na strani zavezništva.

Jugoslovansko ljudstvo ne bi
moglo razumeti take krivice

Z Jugoslavijo se danes postop-
a kot s poraženo državo, je re-
kel Bebler, in jugoslovansko
ljudstvo ne bo moglo nikdar raz-
umeti, kako bi mogla njih vlad-
a sprejeti tako krivico, ako bi se
sprejela francoska črta.

"Minilo je že več kot eno leto,
odkar je končana vojna," je re-

kel Bebler, "toda v Jugoslaviji
še danes nihče ne more razume-
ti, zakaj je bila naša slavna voj-
ska, ki je osvobodila to ozemlje,
prisiljena umakniti se iz njega."

Načrt za upravo tržišče
svobodne zone ožigosan

Bebler je napadel anglo-ame-
riški načrt za svobodno tržiško
ozemlje, po katerem bi imel go-
verner diktatorsko oblast. De-
jal je, da bi imel gubernor po
tem načrtu moč poklicati tuje
armade na pomoč.

"Proti komu?" je vprašal
Bebler. "Proti kateri državi bi
gubernor mogel proglasiti vojno
stanje? Proti 'sovražniku,' ka-
terega se nikdar z imenom ne
pove, katerega pa se ima vedno
v mislih—Jugoslaviji."

Poljska zapadna meja je določena, izjavlja Molotov

PARIZ, 17. sept.—Sovjetski zunanji minister Molotov
je včeraj potom poljskega informacijskega urada podal iz-
javo, v kateri je zavrnil izjavo državnega tajnika Byrnesa
v stuttgartskem govoru, da zapadna meja Poljske od vele-
sil ni bila trajno določena.

Molotov je rekel, da medtem
ko je res, da potsdamski spora-
zum prepušča določitev meje mi-
rovni pogodbi z Nemčijo, pa je to
le formalna stran vprašanja.

Dejansko so se tri velesile iz-
razile glede poljske zapadne me-
je, je izjavil Molotov, ko so
vključile šlezijo v ozemlje, ki se
je izročilo poljski vladi v svrhu
uprave in pristale načrta za pre-
selitev nemškega prebivalstva.

Molotov je tudi poudaril dej-
stvo, da Poljska že nad leto dni
upravlja vse ozemlje vzhodno od
rek Oder in Neisse. Rekel je da-
lje, da je zavezniški kontrolni
svet v Nemčiji v novembru 1945
prejel načrt za izselitev Nemcev
iz prizadetega ozemlja.

Od tedaj se je nad dva milijo-
na Nemcev izselilo in njih mesta
so zavzeli Poljaki iz vzhoda.

Molotov izjavlja, da to dokazu-
je, da tri velesile poljske meje
niso več smatrale za predmet re-
vizije.

Tečaj za investicije

Dne 30. sept. se prične na
Western Reserve univerzi pose-
ben tečaj s poukom glede raz-
ličnih investicij. K tečaju ima-
jo dostop samo člani Investment
Bankers Association of America.
Sola bo tri večere na teden in
bo pod nadzorstvom L. Merle
Hostetler od Cleveland Reserve
banke v Clevelandu.

IMA PISMO

Mr. Frank Shepec, 14015 Hale
Ave., sporoča, da ima zelo važno
pismo iz starega kraja za Jane-
za Kočevar, rodom iz Starega
trga pri Ložu. Mr. Kočevar se
naj zgleda na zgornjemu naslo-
vu, kjer ga dobi.

WALLACE IN TRUMAN BOSTA DANES IMELA OSEBEN RAZGOVOR

WASHINGTON, 17. sept.
—Jutri bo trgovinski tajnik
Wallace obiskal predsednika
Trumana v njegovem ura-
du v svrhu daljšega pogovo-
ra glede situacije, ki je na-
stala vsled dogodkov zad-
njih dni.

Splošen vtis je, da bo
predsednik apeliral na tr-
govinskega tajnika, da se v
interesu harmonije v bodoče
vzdrži komentarjev glede
zunanje politike. Wallace-ov
obisk v Beli hiši bo tem
bolj važen, ker ima trgovin-
ski tajnik prihodnji terek
nastopiti kot govornik na
shodu neodvisnega držav-
ljanskega odbora v Provi-
dence, R. I.

Državni podtajnik Clay-
ton je danes rekel, da bodo
vsi bodoči govori članov ka-
bineta morali dobiti pred-
hodno odobrenje državnega
departmента.

Ameriški vojaki, ki so bili zadržani v Belgradu, kritizirajo Pattersona

WASHINGTON, 17. sept.—
Trije ameriški armadni saržen-
ti, ki so se nahajali sedem me-
secev v zaščitnem varstvu v
ameriški embasadi, so danes ob
povratku v Zedinjene države
kritizirali postopanje ameriške-
ga ambasadorja Richarda C.
Pattersona in ameriškov častni-
kov.

Trije sarženti so dospeli v
Washington z aeroplanom iz Pa-
riza. To so Theodore Nelson iz
Park Falls, Wis.; Kenneth
Schussell iz San Francisca, in
Chester B. Scott iz Nashville,
Tenn.

Vsi trije so bili v pogovoru s
časniki soglasni v izjavi, da
niso imeli nobene zveze s stre-
ljanjem na belgrajski ulici, te-
kom katerega je bil ubit neki
ruski vojak, in radi katerega so
bili pridržani v embasadi, da jih
jugoslovanske oblasti niso mo-
gle aretirati.

Schussell, ki je govoril v ime-
nu trojice, je dejal, da se jih je
držalo v embasadi vsled tega,
ker se je hotelo ščititi nekoga, ki
je dejansko ustrelil ruskega vo-
jaka in kateremu se je pomagalo
zbežati iz Jugoslavije.

Schussell je dalje rekel, da
ako bi Patterson in ameriški
častniki nastopili s tako odlo-
čnostjo kot bi bili morali, bi bili
jugoslovanske oblasti takoj pre-
pričali, da oni niso bili prizadeti
v streljanju.

Rekel je dalje, da so bili od-
vedeni v embasado 10. februar-
ja, kjer so bili držani v eni sobi
do 17. aprila, ko so bili odvedeni
na Pattersonov dom, kjer so
ostali do 17. avgusta. Od tedaj
naprej se jim je delilo kretanje
na ulicah, 12. septembra pa so
bili z letalom odpravljeni v Ne-
apel.

Protest radi "surovega
postopanja" z Jugoslavlani

BELGRAD, 16. sept.—Jugo-
slavija je včeraj ameriški vladi
izročila formalno noto, v kateri
je rečeno, da so Amerikanci "su-
rovo ravnali in psovali" šest ju-
goslovanskih vojakov, ki so bili
aretirani v Trstu povodom neke
eksplozije.

Kakor se poroča, so bili ome-
njeni jugoslovanski vojaki vče-
raj izpušeni in iztirani iz zone
A, ker se trdi, da so imeli v po-
sesti ročne granate, dasiravno
jim to kot stražnikom za poši-
ljalne UNRRA-e ni bilo dovo-
ljeno.

Tukaj ni znano, ali se je nota

Wallace objavil pismo, v katerem je pojasnil stališče glede Rusije

Gromiko zahteva ob-
sodbo grške reakcije

LAKE SUCCESS, N. Y., 17.
sept.—Sovjetski delegat Gromi-
kov je včeraj seji varnostnega
sveta Združenih narodov predlo-
žil resolucijo, v kateri zahteva,
da se obsodi provokacije grških
monarhistov proti sosednim dr-
žavam in zatiranje manjšin, ob-
enem pa pozivlja, da Velika Bri-
tanija umakne čete iz Grčije.

Gromiko je rekel, da je britski
zunanji minister Bevin obljubil
umik čet iz Grške po volitvah
prošlega marca, toda Angleži se
še danes nahajajo v Grčiji.

Wallace ni vedel, da Truman nasprotuje objavi pisma

Takoj nato je predsednikov
tajnik Charles G. Ross v Beli
hiši naznanil, da predsednik ni
odobril objave pisma, v katerem
je Wallace izjavil, da je mirno
sožitje Amerike in Rusije naj-
večji problem, pred katerim sto-
ji danes svet.

Ross pa je rekel, da je Wallace
šele potem zvedel, da Truman
ne želi, da bi se vsebina pisma
dala v javnost, ko je bil aparat
za publikacijo že v razmahu in
ko je bilo nekaj kopij pisma že
v rokah časnikaarjev.

Predsednik zato ni želel, da bi
pismo prišlo v javnost, je dejal
Ross, ker bi svet utegnil dobiti
vtis, da on odobrava njegovo
vsebino, ker je bilo pismo objav-
ljeno z njegovim odobrenjem.

Kolikor je mogoče nocoj ugo-
toviti, je bil razvoj dogodkov, ki
so dovedli do objave pisma, sle-
deči:

Truman vprašal člane kabineta,
da podajo svoje nazore

Na neki kabinetni seji meseca
julija, na kateri se je pretresala
zunanja politika, je Truman po-
zval člane kabineta, da pisme-
no podajo svoje nazore glede
ameriške zunanje politike.

Wallace je sestavil 12 strani
obsegaajoč memorandum, kate-
rega je Truman smatral za zaupen
dokument. Predsednik je pismo
prečital in ga poslal državnemu
tajniku Byrnesu, ki ga je takoj
vrnil v Belo hišo.

Pred dvema dnevoma je neki
časnikar šel k Rossu in mu po-
vedal, da je zvedel iz zanesljivih
virov, da ima neki časnikar be-
sedilo Wallace-ovega pisma in
da pismo namerava dati v jav-
nost. Ross je včeraj poklical
Wallace-a in mu je to povedal.

Kot se razume, je Wallace izra-
zil presenečenje.

Wallace dovolil objavo pisma
pod napačnim vtisom

Ross se je danes zopet posve-
toval z Wallace-om, ki je izrazil
mnenje, da bi bilo dobro, ako bi
se pismo dalo na razpolago vsem
reporterjem, namesto da bi ga
objavil samo en časnikarski ko-
mentator. Ross se je s tem stri-
njaj, in rekel Wallace-u, da naj
poskrbi, da reporterji dobijo
vsebino pisma.

Potem je šel Ross k predse-
dniku in o zadevi govoril z njim.
Predsednik pa je bil drugačne-
ga mnenja in izrecno izjavil, da
nasprotuje objavi pisma. Wal-

Objava pisma, v katerem je bivši
podpredsednik priporočal sporazum-
nost z Rusijo, predmet nove kontroverze

WASHINGTON, 17. septembra — Med trgovinskim
tajnikom Wallace-om in predsednikom Trumanom je danes
nastala nova napetost, ki utegne dovesti do preloma med
njima.

Bivši podpredsednik, čigar
govor glede ameriške zunanje
politike, ki ga je imel prošli te-
den v New Yorku, je povzročil
mednarodno senzacijo, je nam-
reč dal v javnost obširno pismo
glede odnošajev med Ameriko in
Rusijo, katerega je poslal pred-
sedniku že 23. julija.

Wallace je rekel, da je bilo pi-
smo brez njegove vednosti vzeto
iz arhiva in da se nahaja v ro-
kah nekega časniškega kome-
ntatorja.

Wallace ni vedel, da Truman
nasprotuje objavi pisma

Takoj nato je predsednikov
tajnik Charles G. Ross v Beli
hiši naznanil, da predsednik ni
odobril objave pisma, v katerem
je Wallace izjavil, da je mirno
sožitje Amerike in Rusije naj-
večji problem, pred katerim sto-
ji danes svet.

Ross pa je rekel, da je Wallace
šele potem zvedel, da Truman
ne želi, da bi se vsebina pisma
dala v javnost, ko je bil aparat
za publikacijo že v razmahu in
ko je bilo nekaj kopij pisma že
v rokah časnikaarjev.

Predsednik zato ni želel, da bi
pismo prišlo v javnost, je dejal
Ross, ker bi svet utegnil dobiti
vtis, da on odobrava njegovo
vsebino, ker je bilo pismo objav-
ljeno z njegovim odobrenjem.

Kolikor je mogoče nocoj ugo-
toviti, je bil razvoj dogodkov, ki
so dovedli do objave pisma, sle-
deči:

Truman vprašal člane kabineta,
da podajo svoje nazore

Na neki kabinetni seji meseca
julija, na kateri se je pretresala
zunanja politika, je Truman po-
zval člane kabineta, da pisme-
no podajo svoje nazore glede
ameriške zunanje politike.

Wallace je sestavil 12 strani
obsegaajoč memorandum, kate-
rega je Truman smatral za zaupen
dokument. Predsednik je pismo
prečital in ga poslal državnemu
tajniku Byrnesu, ki ga je takoj
vrnil v Belo hišo.

Pred dvema dnevoma je neki
časnikar šel k Rossu in mu po-
vedal, da je zvedel iz zanesljivih
virov, da ima neki časnikar be-
sedilo Wallace-ovega pisma in
da pismo namerava dati v jav-
nost. Ross je včeraj poklical
Wallace-a in mu je to povedal.

Kot se razume, je Wallace izra-
zil presenečenje.

Wallace dovolil objavo pisma
pod napačnim vtisom

Ross se je danes zopet posve-
toval z Wallace-om, ki je izrazil
mnenje, da bi bilo dobro, ako bi
se pismo dalo na razpolago vsem
reporterjem, namesto da bi ga
objavil samo en časnikarski ko-
mentator. Ross se je s tem stri-
njaj, in rekel Wallace-u, da naj
poskrbi, da reporterji dobijo
vsebino pisma.

Potem je šel Ross k predse-
dniku in o zadevi govoril z njim.
Predsednik pa je bil drugačne-
ga mnenja in izrecno izjavil, da
nasprotuje objavi pisma. Wal-

lace pa je med tem že izročil ko-
pijo pisma enemu reporterju, in
spričo tega ni preostajalo dru-
gega, kakor razdeliti vsebino
pisma tudi med ostale časnikar-
je.

Komentator Pearson prvi prišel
v posest spornega pisma

Kot se je zvedelo nocoj, je bil
komentator Drew Pearson tisti,
ki je prišel prvi v posest pisma,
katerega je Wallace izročil Tru-
manu 23. julija.

Wallace je nocoj izjavil, da je
bilo pismo očitno "izmaknjeno"
iz arhiva v trgovinskem de-
partmentu in da je na nepojas-
njen način prišlo v roke nekemu
časnikarju.

Pearson je takoj izjavil, da
je on časnikar, za katerega gre
in zagrozil, da bo Wallace-a to-
žil radi obrekovalja, ako ne
umakne trditve, da je bilo pi-
smo "izmaknjeno," oziroma
ukradeno.

Izjava trgovinskega depart-
menta pravi, da je Wallace skle-
nil objaviti pismo šele, ko je
zvedel, da je bila ena kopija
istega "izmaknjena iz arhiva in
da se nahaja v rokah nekega
časnikarskega komentatorja."

RUSKA ARMADA SPRE-
MENILA SVOJE IME

BERLIN, 10. sept. — (O.N.
A.) — Rdeča armada in Rdeča
mornarica sta postali imeni zgo-
dovine. Uradno bosta v naprej
nosili ime Sovjetska armada in
Sovjetska mornarica.

Sovjetska vojaška administra-
cija v Nemčiji je uradno obve-
stila urad ameriške vlade v
Nemčiji, da bo treba uporabljati
ti dve novi imeni v vseh pravnih
listinah in ustmenih informacijah.

Navadni vojaki se bodo ime-
novali v bodoče le "vojak" in
"mornar" mesto "rdeči vojak"
ali "rdeči mornar", kot je bila
navada do sedaj.

RAZPOROKE V ZED. DRŽA-
VAH SO NA VIŠKU

WASHINGTON, 17. sept.—
U. S. Public Health Service po-
roča, da so razporeke v Ameriki
dosegle v letu 1945 najvišjo toč-
ko v zgodovini. Na vsakih 100
ženitev je bilo 31 razporok.

RAKETA NAD BELGRADOM

BELGRAD, 17. sept.—Nekoli-
ko južno nad Belgradom je sino-
či letela po zraku raketa, ki je
spuščala za seboj ogenj oranžne
barve in je potovala z velikan-
sko brzino. Priletela je iz zapa-
da in odletela proti vzhodu. Vi-
dna je bila samo 10 sekund, kot
poroča United Press.

ZADUŠNICA

V četrtek, 19. septembra se bo
ob 7.30 uri zjutraj brala za-
dušnica v cerkvi Marije Vne-
bovzete na Holmes Ave., za po-
kojnega Antona Stefančič, v spo-
min prve obletnice njegove smr-
ti. Sorodniki in prijatelji so vab-
ljeni, da se opravi udeleže.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in po pošti izven mesta):	
For One Year—(Za celo leto)	\$7.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.50
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico: (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):	
For One Year—(Za celo leto)	\$8.00
For Half Year—(Za pol leta)	4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece)	2.75
For Europe, South America and Other Foreign Countries: (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):	
For One Year—(Za celo leto)	\$9.00
For Half Year—(Za pol leta)	5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

DEŽELA SVOBODE

Z velikimi naslovi so prinašali časopisi pred kratkim vesti o linčanju črncev na jugu; obujenja zloglasnega Ku Klux Klana in dejanja vandalizma proti drugim ameriškim državljanom zaradi njihove različnosti v veri, polti ali rasi so pretresla resno misleče Amerikance to poletje. Toda ti veliki naslovi, znaki nevarnega socialnega vrenja, ki rado sledi vojnem, so le redkokdaj omenili neko drugo kategorijo Amerikancev—ameriške Indijance. "Vzrok temu je preprost," pravi John Collier, ki je načeloval U. S. Indian Bureau od leta 1935 do njegovega odstopa lansko leto: "ker tu je skupina oziroma manjšina, katera končno uživa pravičen delež."

V članku priobčenem v reviji "Pageant," Mr. Collier, ki je sedaj direktor Medameriškega instituta, z živo besedo opisuje kaj vse se je dogodilo, odkar je vlada podvzela izvajanje programa, kateri jasno in določeno priznava pravico Indijancev do osebne človeške dostojnosti kot Indijancev, ter s tem postavlja temelj, na katerem si ta enkrat demoralizirana in obubožana rasa upa ponovno zgraditi in obnoviti svoje življenje.

Ta nova smernica je bila uveljavljena proti koncu 1920—ti in mnogi ljudje so premišljevali, če ni že malo pozno, da se oddolžimo Indijancem za vse, kar smo zagrešili napram njim.

Potomce plemen, ki so redko naseljevali divjino Novega sveta za časa prihoda prvih angleških kolonistov, sta zadeli dve tragediji. Prva, izguba zemlje, "v kateri so počivali njihovi predniki," je bila neizogibna že od zgodnjega 17. stoletja, ko so se v Virginiji in v Massachusettsu izkrcali ti prvi kolonisti.

Druga tragedija je zadela indijanska plemena potem, ko so bili zgnani v rezervacije—predele, določene za ta plemena od zvezne vlade. Spočetka je imela te rezervacije v svojem področju armada Zedinjenih držav, kasneje pa je oblast nad njimi prešla v področje državnega oddelka za notranje zadeve, ki je imel svoj urad za indijanske zadeve (sedaj se imenuje Office of Indian Affairs). Indijanci so bili baš na rezervacijah skoro docela uničeni. Vlada, namesto da bi jim dala in nudila, kar so sami hoteli in potrebovali, je skušala tem tesno povezanim plemenskim skupinam vsiljevati naziranja belega Amerikanca z ozirom na posest in osebne uspehe.

Da se čimprej izločijo iz pravega "Amerikanca," je bilo Indijancu prepovedano obdržati svojo veroizpoved in njegovi otroci so mu bili odvzeti ter poslani v državne šole, kjer niso smeli govoriti svojega materinega jezika. Celo na samih rezervacijah, kjer je imel biti samostojen, Indijanec ni bil varen pred sleparji, ki so mu zničili njegovo državno posest, katero je zemljiški zakon iz leta 1887 končno skušal preleviti v farmske zemljišča s ciljem, da omogoči ameriškem Indijancu, da postane samostojen farmar. To pa je le omogočilo belcem, da so pograbil okrog 86,000 več akrov indijanske zemlje, največje najboljše zemlje, potom nakupa ali pa zakupa.

Do leta 1921 je od 850,000 Indijancev, ki so nekoč živeli v Zedinjenih državah ostalo samo še 235,000 članov tega plemena. Večina teh je bila primorana živeti v največji revščini na ostankih nekdanjih njihovih rezervacij.

Med leti 1928-1932 je vladna preiskava odkrila ta nelep dejstva. V letu 1929 pa je vlada uvedla nov program za Indijance na rezervacijah. In tukaj citiramo besede Johna Collierja: "Poglejmo na rezultate: Indijanci, enkrat že na robu pogina kot 'izginulo pleme,' se sedaj hitreje razvijajo kot katerakoli druga skupina v naši deželi. Ropanje indijanske posesti je bilo zaustavljeno in šest milijonov akrov zemlje je bilo dodeljeno obstoječim rezervacijam. Indijanci so dobili popolno kulturno in versko svobodo. To je ojačilo družinske vezi in tvorilo temelj vladnemu podvzetju izvajanja programa. Destruktivna gojišča (boarding schools) so izginila skoro docela in na njih mesta prihajajo šole z indijanskimi učitelji in učiteljicami, v šolah samih pa se poučuje tudi v indijanskih jezikih. Veliki pašniki, ki so jih imeli v najemu belci, so spet v posesti Indijancev in tako je dohodek Indijancev samo pri živinoreji poskočil za celih 2,300 odstotkov. Po kongresni odredbi iz leta 1934, je več ko 100 indijanskih

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

UČITELJSKI TEČAJ V LJUBLJANI

Sredi julija se je pričel v poslojpu Marijanišča učiteljski dopolnilni tečaj. Tečaj A je obiskovalo 56 učiteljev in učiteljic, ki imajo že maturo; tečaj B pa je obiskovalo 25 pomožnih učiteljev, ki se pripravljajo za učiteljsko službo.

Vsi tečajniki so resno prišli za delo. Dnevno imajo 8 ur predavanj, v kratkem prostem času pa se učijo, udeležujejo sestankov in prirejajo kulturne prireditve. Tako so v soboto 27. julija s točkami, ki so jih sami sestavili, priredili kulturni večer ubožcem v Marijanišču.

Tako mladi slovenski učitelji koristno uporabljajo svoje počitnice, v katerih je nekdanji marsikdo samo lenaril.

VRNITEV ZLATA V NARODNO BANKO JUGOSLAVIJE

Potem ko je bil dosežen sporazum z Angleško banko, je bilo koncem julija prenešeno v Jugoslavijo zlato Narodne banke, ki je bilo deponirano v Londonu. Izdajalska vlada, ki je leta 1941 pobegnila, je pustila del zlata Narodne banke sovražniku. Od tega zlata, ki je ostalo v državi so manjši del, okrog 1000 kg zaplenili ustaši v Sarajevu. To zlato je bilo po osvojitvi ugotovljeno kot depozit takozvane Hrvatske državne banke v Švici, kjer je bilo stavljeno v Jugoslovanski Narodni banki na razpolago. Drugi večji del zlata, ki je ostal v državi, okrog 10,000 kg pa so odnesli Italijani med okupacijo. To zlato se je po končani vojni našlo v Nemčiji. Po lanskem sklepu mednarodne reparacijske komisije v Parizu bo to zlato razdeljeno med izropane zavezniške evropske države, med katerimi bo, razumne se, udeležena tudi Jugoslavija.

Od zlata, ki je bilo prenešeno v Zedinjene države Amerike, je bil manjši del prodan ob samem napadu Nemčije in Italije na Jugoslavijo in sicer za devize, od katerih so Jugoslovanske emigrantske vlade potrošile za protijudske svrhe okrog 24 milijonov dolarjev. Zlato, ki je preostalo v Zedinjenih državah Amerike, predstavlja Jugoslovanski depozit pri Federalni rezervni banki. To zlato bo v najkrajšem času stavljeno na razpolago Narodni banki FLRJ.

Tako je največji del predvojne zlate podlage sedaj v tresorjih Narodne banke FLRJ in sicer poleg zlata, ki je bilo v državi iz predvojne dobe in znanih količin zlata, ki jih je Narodna banka odkupila po osvojitvi od domačih rudnikov in drugih izvorov.

plemen organiziralo politično samoupravo in preko 80 teh plemen je zaposlilo za poslovno zadržno upravo.

"Iz tega izviračoji podvig življenjskega standarda Indijancev, ter prerojenje in probuja njihove kulture sedaj bogati Zedinjene države materialno in duhovno. Dramatična priča koristi, ki jih je dežela črpala iz tega, je sama naša zgodovina zadnjih let. Tekom dobe med 1935 in 1940 so šli med Indijance petokolonaši. Govorili so o sramotni prošlosti kot o dejstvu sedanosti—toda Indijanci jim niso nasledili. Tekom vojne so se Indijanci odlikovali s doseženim prostovoljnim vojnim naporom kot nobena druga manjšinska skupina dežele. Indijanec plemena Osage je vodil Havajsko zračno silo v bitki za Midway in tudi poginil v tem boju. . . Ira Hayes, plemena Pima, je bil eden od mož, ki so dvignili prvo ameriško zastavo na Iwo Jima."

Medtem ko Indijanci gledajo sedaj pred seboj bodočnost, ki jih navdaja z upanjem, so na rezervacijah še vedno podvrženi Zveznemu nadzorstvu na vseh področjih njihovega udejstvovanja. Mnogi, ki žive izven rezervacij, so zapostavljeni. Državlanski status Indijancev na rezervaciji ali izven nje je še vedno kompliciran. Precej je še tudi plemen, ki žive revno na slabi zemlji. Vendar, ameriško ljudstvo s pomočjo kongresa, sedaj boljše postopa z izvirnimi Amerikanci, kateri imajo pri tem boljše prilike, da si izobličijo življenje, kakršno je po njihovi volji, obenem pa bodo tako našli svoje pravo mesto v ameriškem skupnem življenju.

PROSTOVOLJNO DELO SOLE OBLAČILNE OBRTI

V času obnavljanja nove države Slovenije, ko povsod udarjajo kladi in lopate ter brnijo motorji, je tudi vajiška mladina strokovne nadaljevalne šole pri sv. Jakobu hotela dati svoj delež k izgradnji lepše Jugoslavije. Kljub velikemu naporu, ki ga ta vajiška mladina doprinese dnevno poleg običajnih delovnih ur v delavnicah še s prostovoljnimi nadurami, se ni ustrašila dela tudi izven delavnic ter se z veseljem odzvala klicu na prostovoljno delo pri ureditvi nove ceste nad Jezico.

Dve nedelji, 16. in 30. junija so ti mladi delavci in delavke v velikem številu prihitali v zgodnjih jutranjih urah na zbirno mesto na St. Jakobskem trgu. Od tod so veselih src in žarečih lic, prepevajoč partizanske pesmi, s praporom na čelu odkorakali po ljubljanskih ulicah na določeno mesto na Tyrševi cesti. Tako so se razdelili na posamezne delovne skupine in že so marljive roke navdušenih, mladih ljudi zagrabile za motike, krampe, lopate in samokolnike. Delo, ki ga je opravljala ta vajiška mladina, je pokazalo nepremagljivo voljo in zavednost mladine. Tako je 12 mladincev v 18 minutah razložilo 12 ton kock za tlakovanje; 5 mladink je v 4 minutah presejalo 4 kubične metre peska, 6 mladink in dva mladince pa so skupno v 35 minutah znosili 3 tone sena. Ostali so se izkazali pri merjenju ceste in presejanju gramozu ter tekmovali med seboj v pridnosti in vztrajnosti.

V dveh delovnih akcijah je vajiška mladina strokovne nadaljevalne šole izvršila 1900 delovnih ur in tako tudi ona pripomogla k obnovi države.

Preskrbite potrebno nego slovenski mladini v Sloveniji! Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji! V uradu "Enakopravnosti" lahko oddaste vaš delež!

Spomini na Ferda Vesela

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

V tem velikem času, ko naš narod, svoboden in srečen z nezasišeno vneto gradi novo, boljše in močno domovino, nas je nenadoma zadela vest, da nas je za vedno zapustil veliki Slovenec, mojster slikar Ferdo Vesel. Res je, da smo se v zadnjih letih tolikokrat srečali s smrtjo, da je izgubila že zdavnaj svoj nimb, kakor ga je imela včasih, tudi je resnica, da je Holbeinov mrtvak, s peščeno uro pospremil Vesela prav do izkopane jame, saj je mojster pred kratkim praznoval 85-letnico rojstva, vendar je kljub vsemu temu Veselova smrt težko padla na naša srca.

Vesel, mojster Vesel, samotar z Grumlofa, človek, o katerem so se že za življenja pribojevali resnične zgodbe in pravice, ta Vesel nam je predstavljal neko nedopovedljivo garancijo za ustvarjalno silo in zmogljivost slovenske umetnosti, neko tiho a močno rezervo, kadar smo hoteli kaj prav posebnega lepega pokazati s poljan naše umetnosti. Spominjam se nešteti organizacij razstav in vedno znova se ponavljajočih vprašanj: "Kaj je postal Vesel?"

In potem smo videli na videz neznatno študijo glave, ali po formatu skromno krajino, toda vedno nas je Veselova umetnost iznenadila, osvobodila. Prihajali so slikarji vseh umetnostnih rodov, ogledovali Veselova platna in ni ga bilo človeka, ki bi kdaj oporekal Veselu mojstrstvo in

določeno mesto na Tyrševi cesti. Tako so se razdelili na posamezne delovne skupine in že so marljive roke navdušenih, mladih ljudi zagrabile za motike, krampe, lopate in samokolnike. Delo, ki ga je opravljala ta vajiška mladina, je pokazalo nepremagljivo voljo in zavednost mladine. Tako je 12 mladincev v 18 minutah razložilo 12 ton kock za tlakovanje; 5 mladink je v 4 minutah presejalo 4 kubične metre peska, 6 mladink in dva mladince pa so skupno v 35 minutah znosili 3 tone sena. Ostali so se izkazali pri merjenju ceste in presejanju gramozu ter tekmovali med seboj v pridnosti in vztrajnosti.

V dveh delovnih akcijah je vajiška mladina strokovne nadaljevalne šole izvršila 1900 delovnih ur in tako tudi ona pripomogla k obnovi države.

Preskrbite potrebno nego slovenski mladini v Sloveniji! Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji! V uradu "Enakopravnosti" lahko oddaste vaš delež!

čudovito dojetje resnične narave. Rasnično, Jakopiču so nekateri odrekli absolutno kvalliteto, tudi drugi naši mojstri so doživeli sporna priznanja, Ferdo Vesel pa je stal nad sodbami in razsodbami. Sam, samcat v temnih sobah na Grumlofu, med šaro starih skrinj, avb, orožja, prastarih izkopanin, je od časa do časa segel v svojo skrivnostno zakladnico in nejevoljen oddal sliko na vpogled, sliko, ki je potem doživela priznanje, občudovanje in naglega kupca—ljubitelja, ki se je potem ponasal z novim "Veselom."

Danes, ko Ferda Vesela ni več med nami, imamo lahko vsaj to zvesto, da ni delil usode kakage Wolfa, Bernekerja in drugih, ki so šele dolga leta po smrti našli pravično sodbo.

Močan je bil rod naših impresionistov. Po svojem delu in po osebni zmogljivosti ter vitalnosti. Danes si teh izseljencev skoraj ne moremo več dobro predstavljati. Iz ozkega okvirja tedanje malomeščanske Ljubljane priti v svet, začutiti v sebi umetniško poslanstvo, premagati ovire pomanjkanja in borbe za obstanek, to so bile težke stvari. Kako enostavno opisuje Vesel v svojih spominih ta prelom v svojem življenju!

Študiral je na realni in nekoč je videl razstavljen neko podobno. "Ne vem, kdo bi bil naslikal tisto sliko, toda bila mi je tako všeč, da sem si koj rekel,

ko sem jo videl, da vse na svetu razenslikarstva ni nič vredno. . . Tako se je veselje tudi mene prišlo in to tako zelo, da sem kar sredi leta v peti obrnli realni hrbet in odrinil na Dunaj."

Ta prva Veselova gesta, ki ga je popeljala v svet umetnosti, je bila značilna za Veselov značaj za vse nadaljnje življenje. Močan po telesu, silovit po temperamentu, ni nikoli dolgo premišljeval ali se obotavljal, kaj mu je storiti. Sledeč notranjemu nagonu, je kršil in lomil vse zapreke, ki mu jih je stavljalo življenje, stremel samo za enim ciljem, ki pa mu je pomenil vse, za čim popolnejšo osvojitvijo umetnostnih skrivnosti.

V času, ko se je Vesel, pa tudi Jakopič in Ažbe ter drugi, razvijali, ni mogel in smel ravnati drugače. Malomeščanska družba s pobeljenimi grobovi, z napačno sramežljivostjo, s hinavščino, hkrati brezobzirna, kadar ji je šlo za lastne interese, ni bila prav nič sentimentalna do mlade, komaj rojene slovenske moderne umetnosti. Nasproti njej je Vesel uveljavljal včasih naravnost brutalno odkritosrčnost, nepopustljivost, kadar je bil prepričan v pravilnost lastnega spoznavanja in revolucionarno gledanje na umetnostne probleme.

Dunaj s svojo bidermajersko zaostalostjo Vesela kmalu ne zadovolji. Po raznih peripetijah odrine v "severne Atene" v Monako, kjer "se merijo sile in čopiči" (Vesel) in kjer se je ob tem času v resnici, sicer počasneje kakor v Franciji, umetnost vendarle izvijala iz starega, zaostalega kalupa in stremela za novimi cilji. Vesel, Ažbe in Jakopič se takoj pridružijo "mladim," za tisti čas revolucionarnim slikarjem. Tu se je Vesel opredelil za nazore modernega naturalizma, ne iz modnih nagibov (na izme je bil Vesel vedno hud!), marveč zato, ker je po svojem umetnostnem nagonu to smatral za edino pravilno. Poglejmo, kaj pravi o tem v svojih Spominih:

"Narava nam je bila pri tem najvišja učiteljica; zato smo slikali isti akt po večkrat in se ga nismo naveličali, zato sva hodila z Jakopičem ponoči v Schwabing slikat noč in mrak ter eksperimentirati v hudem mrazu z acetenkami in svečami. Plastično smo dosegli z zračnostjo, dušo smo dali upodobljenemu predmetu z nakazi fizičnega in psihičnega značaja, da smo predmet predstavili v njegovem lastnem miljenju."

Naravi, "najvišji učiteljici," kateri so ostajali zvesti vsi veliki mojstri, najsi so jo gledali vsak z drugačnimi očmi, je ostal Vesel zvest do smrti. Kakor so veliki holandski mojstri 17. stoletja dosegli naravo v vsej brez-

UREDNIKOVA POŠTA

Seja odbora za spomenik

Cleveland, O. — Proslava odkritja spomenika na vrtu Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., je že več tednov za nami. Poročano je bilo v javnosti, da je proslava sijajno izpadla v vseh oziirih. Naš blagajnik Steve Barton je omenil, da bo tudi precej preostanka. Natancneje o izidu bo poročano na naši prihodnji seji, katera se bo vršila v soboto 21. septembra.

V zvezi s spomenikom so bili veliki stroški. Zato pa je odbor sklenil prirediti še eno veselico v ta namen. Dotična veselica se bo vršila v nedeljo 29. septembra. Upamo, da bo ta prireditev uspešna, kot so bile vse dosedanje, kar smo jih imeli.

Zastopniki društev in vsi odborniki ste vljudno vabljeni, da se seje udeležite v polnem številu. Ukrepiti imamo več važnih stvari, kakor tudi radi bližajoče se veselice. Zato je navzočnost vseh potrebna.

Theresa Gorjanc, zapisničarica.

bežnosti in neskončnosti, tako je tudi Vesel sledil pojavom narave skoro po vsej Evropi, v nemirnih, naglih "nepremišljenih" potovanjih. Nikjer ga ni dolgo strpelo. Ne v Londonu, ne v Italiji, ali južni Srbiji in ob Baltičnem morju. Njegove sugestivne oči, siloviti značaj in notranji ogenj, mu niso dali miru, saj je vendar svet tako "interesanten," pisan, poln lepote, doživeti in barve. In med tem so nastale njegove podobe, ki so take kakršne je svet, narava in pa Vesel sam, iskren v svoji umetnosti kot sonce.

Podoba mora človeka "zgrabiti," "instinktivno pritegniti," pravi Vesel o umetnosti. In tu je Vesel teoretično razglabljanje neposredno prelil v svoje lastno delo. Njegove slike so v resnici tako polne življenja, in iz njih veje tako prepričevalna umetnostna sila, da človeka v resnici pritegne in da jih ne pozabi nikoli. Učence narave, v želji da osvoji vse njene oblikovne in brave zaklade, Vesel ni izbiral pomembnih motivov in jim dajal važno vsebino. Zelena žaba na cesti, slikovita ciganka, štorčija, gobe v gozdnem zatiski, vse je za Vesela enakovredno, enako pomembno in vredno uresničitve.

Umetnostni "kako," oplemeniten z neko svojsko karakterizacijo, je umetnostno vodilo našega mojstra. Tu je hotel priti do konca, tu je hotel biti virtuoz. Prav kakor da bi mislil reči bodočim generacijam: "Jaz sem prišel do te postaje, vi pa, živeti v drugem času, pojdite naprej in ob tej dognani obliki, ustvarjajte novo umetnost; z vsebino ali brez nje, kakor hočete!"

Ferdo Vesel je torej ožak naše moderne umetnosti. Njegova dela, kot "Svatica," "Pravljica," "Kranjica," "Končno," "Kamin," ter številni portreti so klasična dela slovenske moderne umetnosti. S temi slikami je Vesel in ostali impresionisti že ob rojstvu naše Moderne, ustvaril tako visoko raven naše umetnosti, da nehote kliče in vabi mlade umetniške rodove k plemenitemu tekmovanju:

"Dosežite nas in posnemajte nas v trdem boju za iskreno in dobro umetnostno obliko. Pojdite po naših poteh, ki so bila pota umetnostne nepopustljivosti do napak, pota neutolajljive želje po vsem, kar je lepo, dobro in plemenito. Da, dosežite nas in preserite nas!"

Ob trupu mojstra Ferda Vesela, nas kakor še nikoli, preveva prepričanje: Dokler bo živel slovenski narod, bo živelo delo in ime tega čudovitega slikarja. In potem se še vprašujemo: "Kje je tu sploh meja?"

Dr. Stane Mikš.

STUDIOUS KING . . . King Phumiphon Aduniet, of Siam, 18, who recently succeeded his brother, King Ananda Mahidol, after the latter was shot to death under suspicious circumstances, is shown as he arrived by plane at Geneva, Switzerland, to continue his studies at Lausanne. With the young monarch are his mother, Queen Sangwan Chukranol and his sister, escorted by Swiss officials.—Soundphoto.

Mlinarjev Janez

Spisal: F. Kočevar

(Nadaljevanje)

Vse se gnete okoli pogumnega in srdečega Janeza, vsak hoče noža in grb na njiju videti. Grb, obstoječ iz treh zvezd, je bil vrezan na rogu obeh.

"To je grb celjskih grofov," menih ošabno pojasni, "in grof Urh je moj gospodar, moj močniti zaščitnik!"

"Molči, kdo te je kaj vprašal!" ga zavrne Janez srdito, "le predobro poznamo in vemo, kaj je grb celjskih grofov. Grb in grof Urh, oba sta nam znana kakor slab denar. Ne bojmo se ju pa vkljub temu ne, pravta-kor malo, kakor recimo tvojih širokih čeljusti, kakor celjskih baričev in kakor grofovih vite-zov in drugih njegovih postopa-čev. Ti pa, črna duša, povej se-daj, čemu te je grof Urh po-slal pod to mirno streho za me-salno preoblečnega in govori-niha preoblečnega in govori-resnico, sicer ti s tem-le nožem prerahljam kosti. V turški krvi sem ga namakal!"

Take pogumnosti se poslanec grofa Urha ni nadejal med pri-sreco tudi popolnoma upalo. Tre-sti se je jel kakor trepetlika na vetru ali šiba na vodi in bleš-je bil, kakor bi ga bili vlekli na vešala. Vse je obljubil povedati, le nič žalega naj mu ne store. "Poslal me je semkaj moj go-spodar, cigar grb ste videli na noževem rogu."

"Čemu, govori, črna duša!"

"Da, bom, če me pustite pri miru!"

"Le brž, le brž z resnico na dan, sicer si bode ogledal moj nož, kje ti tiči proketo tvoje pasje srce," se mu zagrozi Šim-kov Tone.

"Moj gospodar me je poslal v tej opravi semkaj, da bi si tem laglje ogledal, kako slede sobe druga drugi, posebno pa da bi zvedel, kje spi — Marjetica."

Menihove oči se plaho ozro po navzočih. Smrtnobleda barva in jezna rdečica sta spreletavali družbo. Vse je groznega hu-dobneža grofa Urha poznalo, kaj

da pomeni, ako da on tu pa tam zasledovati, kje spe mlada de-kleta.

Starega Pengarja je ta izpo-ved laži-meniha zadela globoko v srce. Mož je bil bliže smrti kakor omedlevici, in hočeš, no-češ, moral je sesti k peči na klop, blizu katere je ravnokar vstal, sicer bi bil pal po sobi: "Oh, sedaj mi je vse jasno!" vzkligne s slabim glasom ubo-gi oče. "Vsa okolica na dolgo in široko pozna bogokletno po-četje grofa Urha, ves svet ve, da se naš grof ne boji ne Boga ne hudiča, in da doprinaša groz-ne hudobije na svojem gradu, ne zmeče se celo za cesarjeve ukaze. Ni še pol leta, in menim, da ni še nihče pozabil, kako je bil tedaj ugrabil Zagorčev Fran-co iz Košnice in jo posli od-peljal v proketo gnezdo. Bog mu grehe odpusti! Gotovo ste jo poznali vsi, kako vrla, snaž-na in dična deklica da vam je bila, Bog ji daj večni mir in po-koj — grof Urh jo je umoril! Njegovi ogleduhi so jo bili za-sledili in javili grofu, kako da je lepa, čvrsta in jedroviata. Grof si ne da dvakrat velevati in gre takoj na lov nanjo ter pridirja z vso svojo druhaljo preko Sa-vinje kakor tolovaški pogla-var v Košnico in okolico. Zagor-čeva Franca je pasla prav te-daj ovce svojega očeta v dol-i-ni, kjer je brezskrbno in vesele-ga srca prepevala pesmi. In prav te pesmi so jo pogubile, ker so jo izdale. Lovski psi pri-pode nekaj njenih ovčič proti njej, katere se plaho zatekajo k njej, češ, pokroviteljica naša, varuj nas! Takoj za njimi se pridrvi ostala bariška druhal grofa Urha. Franca se ji hoče umakniti, toda gorje, več ni mogoče. Psi in bariči so jo obko-lili. Kar se je ondi dalje godilo, se ne da povedati. Pol ure kas-neje je ležala Franca v celj-skem gornjem gradu grofa Ur-ha zvezana in zaprta, kakor naj-večja razbojnica.

(Dalje prihodnjič)

S SEJE IZVRŠNEGA ODSEKA SANSa

V soboto 7. septembra se je vršila v Chicagu redna seja Eksekutivne SANSa. Seje so se udeležili predsednik Kristan, prvi podpredsednik Rogelj, drugi podpredsednik Vider, tajnik Kuhl, blagajnik Cainkar, zapisnikar Zupan ter odborniki Jur-jovec, Krapenc in Zaitz. Opro-stila sta se odbornika Leo Kuhl-lan in Albina Novak ter častni predsednik L. Adamič, častna podpredsednica M. Prislund in častni odbornik dr. Kern.

Ker se zaradi raznih konven-cij in polletnih sej glavnih od-borov naših bratskih organiza-cij ter drugih zadržkov redne-seje Eksekutivne niso obdrža-ve, se je ta seja imela bavitviti raznimi zadevami in jih rešiti.

Zaključeno je bilo, da se vrš-prihodnja seja vseh SANSovih od-sekov (glavnega odbora) v Chicagu v soboto 12. oktobra. Eksekutiva bo priporočala gl. odboru, da skliče drugo redno sejo konvencije SANSa enkrat pri-hodnjo pomlad. Med tem ča-som pa se bo vršila akcija za razgibanje in povečanje naše organizacije ter pritegniti k SANSovemu gibanju še večje število naših rojakov, društev in organizacij, ki se zanimajo za politično akcijo, ter poživeti ne-kaj druge podružnice, ki so se zad-nje čase nekam pomrtvile. Raz-ne kampanje za materialno po-moč Sloveniji in Jugoslaviji, ka-kor tudi kampanja za otroško bolnišnico, so že del časa mono-polizirale našo politično akcijo ter skrčile dohodek za politično delo, za katerega je bil SANS v prvi vrsti ustanovljen.

Eksekutiva SANSa uvideva potrebo za nadaljni obstoj in delovanje Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev (ZOJSA) ter bo istega še nade-lje finančno podpiral, dokler bodo finančna sredstva dovolje-vala.

Na apel Tiskovnega urada pri predsedstvu vlade Ljudske republike Slovenije za denarno podporo Tiskovnemu skladu za Primorsko in Koroško, je izvršni odbor odobril iz upravnega sklada vsoto \$500, ki se naj ta-koj odpošlje v Ljubljano, po zaključku SANSove kampanje za otroško bolnišnico v Slove-niji pa bo SANS zbral prispev-ke za Tiskovni sklad tudi od članstva in podružnic ter izven organizacije. Na prošnjo Držav-nega filmskega podjetja, odde-lek za Slovenijo, bo SANS sku-sal nabavljati za omenjeno pod-jetje filmske trakove v zameno za izgotovljene filme. V Jugo-slaviji je veliko pomanjkanje filmskega traku in to je tudi razlog, da je v Ameriko težko dobiti novejših filmov iz Slove-nije.

Ameriškemu slovanskemu kongresu je bila odobrena vsota \$250, predsednik Kristan in tajnik Kuhl pa sta bila izvolje-na, da zastopata SANS na pri-hodnjem kongresu, ki se bo vr-šil v New Yorku 20., 21. in 22. septembra. Pričakuje se, da bo do na ta kongres poslane svoje zastopnike tudi večje SANSove podružnice ter društva, organi-zacije in skupine, zlasti one iz vzhodnih delov Združenih držav.

Seja je nadalje odločila, da si

SANS nabavi 150 izvodov Ada-mičeve nove knjige "Dinner at the White House" (Večerja v Beli hiši) ter da tajništvo iste razpošlje glavnim odbornikom in podružnicam. Delo SANSa je ze-lo povezano z predmeti, ki jih pisatelj obdeluje v tej zanimi-vi knjigi. Po čitanju tega svoj-stvenega Adamičevega dela bo marsikateremu bolj razumljivo, zakaj je bila politična akcija ZOJSA in SANSa tako krvavo potrebna in zakaj je potrebna še nadalje.

Razpravljalo se je tudi glede otroške bolnišnice v Sloveniji, za katero se je ob času seje že nabralo \$132,621. Izražena je bila želja, da se kampanja za doseg kvote \$150,000 zaključi še tekom septembra. Pismo od tajništva slovenske vlade, ki se v imenu slovenskega naroda za-hvaljuje SANSu in ameriškim Slovincem za velikodušno dari-lo, je bilo z odobravanjem vzeto na znanje. Ker pa je umevno, da vsled raznih zadržkov in do-končnega načrta nameravane otroške bolnišnice v Sloveniji ne bo mogoče še nekaj časa denar-poslati v staro domovino, je se-ja zaključila, da se nabrana go-tovina obrestonosno vloži v zvezne bonde, hranilna društva s federalnim jamstvom ter na ljudje brez posebnih izkušenj, ki se obračajo za pomoč na vsa-

kega, kojega naslov jim pride pod roke. Koordinacija in enot-na akcija v predlaganju takih apelov in pismen pa bo mnogo bolj uspešna, obenem pa bo pri-hranila njim samim mnogo dra-gocenega časa in nepotrebnega dela.

Seja se je bavila tudi s pritož-bami glede kradnje zaloga in pa-ketov v Trstu. Potom raznih za-sebnih pismen in poročil v ljub-ljanskih listih je ugotovljeno, da je bilo v Trstu ukradenih veliko število paketov, ki so jih naši ljudje poslali svojim sorodni-kom v Jugoslavijo. Tega so ba-je največ krive zavezniške vo-jaske oblasti, ki brezbržno do-puščajo, da se tatvine vršijo ce-lo ob belem dnevu in pred očmi civilne policije. Mnogo paketov je bilo tudi odprtih in del vse-bine je izginil. Prizadete osebe so radi teh dogodiljav silno razburjene, in seveda upraviče-no, ter pričakujejo, da bi SANS podvzel kakšne korake pri ame-riških oblasteh, da se take ne-rednosti v bodočnosti ukinejo.

O predmetu se je razvila ob-širna razprava in prevladovalo je mnenje, da vzlic verjetnosti o resničnosti takih razmer v raz-burkanem Trstu, je SANSu ra-vno pomanjkanja temeljnih doka-zov nemogoče vložiti pritožbo bodisi pri poštenu, državnem

Remember when the

LONG-DISTANCE OPERATOR ALWAYS SAID:

"Thank you, the Operator will call you"

Ali pomnite ko sta postavila mati ali oče slušalo telefona nazaj vsakokrat, ko je prišel dolgo distančni klic ... potem sta čakala, da ju je operatorica poklicala, da je zveza dogotovljena ... čakala včasih tako dolgo, da se je oče lahko odstranil od telefona, ali pa je mati pričela delati tri-vrstni kek?

To je bila slika dolgo-distančne postrežbe pred eno generacijo, ko je bila šedanja družba ustanovljena 1921 leta. Od tedaj so nove metode operiranja in več in boljša oprema pospešile brzino postrež-be tako, da je danes 87 odst. vseh dolgo-distančnih klicev dogo-tovljenih, ko klicatelj še vedno "drži zvezo." Sedaj mi izvršimo šesikrat toliko dolgo-distančnih klicev kot v letu 1921 in trikrat hitreje.

Napredovanje dolgo-distančne postrežbe nikoli ne stoji na mestu. Ko gledamo v bodočnost prihodnjih 25 let, so načrti že v delu, da se pospeši še nadalje brzino in obseg medmestne postrežbe. Novi pripomočki, ki bodo operatoricam omogočili dobiti zveze med me-sti potom "dial," več žic in kablov, ki bodo nosili klice in poveča-nje števila operatoric, vam bo prineslo v bodoče večjo in hitrejšo dolgo-distančno postrežbo.

Established on September 21, 1921 by consolidation of two Ohio telephone systems

Slovenski ameriški narodni svet

3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Na zadnji (prvi) konvenciji SANS, ki se je vršila 2. in 3. sept. 1944 v Chicagu, so bili izvoljeni sledeči uradniki, gl. odborniki in člani šir-šega odbora:

ČASTNI ČLANI:

Častni predsednik: LOUIS ADAMIC, Milford, N. J.
Častna podpredsednica: MARIE PRISLAND, 1034 Dillingham Avenue, Sheboygan, Wis.
Častni član: DR. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

ČLANI EKSEKUTIVE:

Predsednik: ETBIN KRISTAN, 23 Beechtree St., Grand Haven, Mich.
1. podpredsednik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland 3, O.
2. podpredsednik: FRED A. VIDER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois.

Tajnik: MIRKO G. KUHLE, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Blagajnik: VINCENT CAINKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Zapisnikar: JACOB ZUPAN, 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

Člani:
LEO JURJOVEC, 1846 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
ANTON KRAPENC, 1638 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill.
LEOPOLD KUSHLAN, 8409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
ALBINA NOVAK, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
FRANK ZAITZ, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

NADZORNI ODBOR:

LOUIS ZELENKAR, predsednik, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
JOSIE ZAKRAJSEK, 7603 Cornelia Ave., Cleveland 3, Ohio.
JOSEPH ZAVERTNIK, 309 Temafly Rd., Englewood, N. J.

SIRSI ODBOR:

ANTON DEBEVC, 1930 So. 15th St., Sheboygan, Wis.
JOSEPH F. DURN, 15605 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio.
JOSEPHINE ERJAVEC, 527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
THERESA GERZEL, 334 Erie Ave., W. Allquippa, Pa.
ANTON HORZEN, 1239 First St., La Salle, Ill.
ANTHONY JERSIN, 4676 Washington St., Denver, Colo.
REV. MATH KEBE, 223-57th St., Pittsburgh 1, Pa.
FRANK KLUNE, 604-3rd St., N. W., Chisholm, Minn.
HELENA KUSAR, 1936 So. Kenilworth Ave., Berwyn, Ill.
KATHERINE KRAINZ, 17838 Hawthorne Ave., Detroit 3, Mich.
JOHN KVARTICH, 411 Station St., Bridgeville, Pa.
JOHN POLLOCK, 24465 Lakeland Blvd., Noble, Ohio.
LUDVIK MUTZ, 364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.
ANTOINETTE SIMICH, 17410 Nottingham Rd., Cleveland 19, Ohio.
THERESA SPECK, 4658 Rosa Ave., St. Louis 16, Mo.
VALENTINE STROJ, 1040 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
JOHN M. STONICH, 1634 Cedar St., Pueblo, Colo.
ANDREW VIDRICH, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
ANTON ZBASNIK, A. F. U. Bldg., Ely, Minn.
JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill.

ali vojnim departamentom ame-riške vlade. Izkušnje so pokazale, da oblasti novinarskih vesti ne jemljejo resno in se navadno opirajo le na izjave in poročila svojih lastnih organov, češ da skušajo vse podobne nerednosti odstraniti ter da so zadevna po-ročila iz drugih virov pretirana z namenom, da diskreditirajo zavezniške vojaške oblasti ter s tem polagajo temelje za nadalj-njo upiranje in nesodelovanje prebivalstva, ki je baje pod vpli-vom jugoslovanske propagande v sosednji coni B. Naša seja je zaključila, da bo posvečala za-dedi vso svojo pozornost ter sto-rila protestne korake, čim ima-mo na rokah temeljite slučaje in dokaze.

Istočasno je seja razmotriva-la o sovražnih postopkih zavez-niških vojaških oblasti v coni A napram Jugoslaviji naklonjenim elementom, ki so podvrženi za-postavljanju od strani anglo-ameriške vojaške uprave in še večjemu preganjanju nego pod staro fašistično Italijo. Slove-ni v Primorju so ogorčeni, ker zavezniški teptajo po demokra-tičnih pravicah slovenskega na-roda v Primorju ter javno pro-težirajo fašiste ki ob vsaki pri-liki izkoristijo položaj v prid nadaljevanja poitalijančevanja slovenskega ozemlja in slove-nškega prebivalstva. Ker ima SANS o tem položaju precej utemeljene dokaze, je Eksekuti-va zaključila podvzeti protestne korake proti oblasti, ki dopušča tako postopanje v sporni coni A. Vsekakor so Jugoslovani v Primorju s svojim ogromnim doprinosom za zavezniško stvar zaslužili vse drugačno prizna-nje, postopanje in ravnanje, ne-go ga pa uživajo pod "zavez-niško kontrolo".

Naša mladina na delu za otroško bolnišnico
V tej koloni sem že nedavno omenil, da se tudi tu rojena mladina zanima za deželo svo-jih očetov in mater in skuša po svoji priliki pomagati svojim krvnim bratom in sestram v Sloveniji. Zanimanje za otroško bolnišnico v Sloveniji, za katero vodimo kampanjo in zbiramo sredstva že pretežno večino te-ga leta, je našlo potezen odmev tudi med člani Mladinskega krožka "Perfect Circle" SNPJ v Chicagu. Krožek je prispeval v ta sklad že iz svoje blaginje ter lanske leto priredil veselico v prilog SANSove pomožne akcije za staro domovino. Enako so že priskočili na pomoč mladinski krožki SNPJ v Sharonu, Pa., Strabanu, Pa., Salemu in Power Pointu, Ohio, itd. Tozadevno ini-cijativo je sprožil predvsem brat

Michael Vrhovnik, mladinski di-riktor SNPJ, ki je v svojih člankih v mesečniku "Voice of the Youth" in v Prosveti, kakor tudi ob raznih prireditvah, ko je v prid SANSa predvajal filme iz stare domovine, vzbudil veli-ko zanimanja med tu rojeno mladino in jo navdušil za to hu-manitarno akcijo.

Chicaški krožek prireja v so-boto 28. septembra posebno pri-reditev in veselico v prid skla-da otroške bolnišnice v Sloven-i-ji. Vršila se bo v dvorani SNPJ, ki jo je izvršni odbor dovolil krožku v ta namen brezplačno. Pripricani smo, da bo program, ki si ga je zamislila sestra An-ne Sanneman, voditeljica krož-ka, povsem zanimiv in vztrezen in bo povlekel v dvorano obilo občinstva. Godbo bo nudil orke-ster Franka Kovarčiča iz So. Chicaga, govoril pa bo brat Fi-lip Godina, upravitelj jednotinih publikacij.

Druge prireditve v Chicagu

V soboto 5. oktobra priredi podružnica št. 54 SANS v So. Chicagu veselico in ples v prid politične akcije SANSa. Vrši se v dvorani I. O. S. na 101. cesti in Ewing Ave. To bo po dolgem času prva prireditev te vrste v omenjenem južnem delu Chica-ga in je vredna obilnega poseta od strani občinstva. Za ples bo sviral Gomilarjev trio.

Komaj tri tedne kasneje pa prireja v dvorani SNPJ Centralni odbor SANSovih podružnic v Chicagu podobno veselico in tu-di ta prižitek je namenjen poli-tični akciji. Chikažani bodo to-rej imeli veliko prilike za dobro zabavo, obenem pa bodo podprli politično akcijo SANSa in s svo-jim posetom nudili našim zaved-nim delavcem moralno podporo in izpodbudo za nadaljno delo-vanje v prid Amerike in stare domovine.

Mirko G. Kuhel, tajnik SANSa.

STAREJCA DVOJICA

brez otrok želi dobiti v najem stanovanje s 2 ali 3 sobami, v okolici St. Clair Ave. med E. 55 in E. 82 St. Sporočite na Box 203, % Enakopravnost.

SAMO TRI TISOČ STIRI STO DOLARJEV

Proda se 26 akrov fine zemlje; delno zasajena z grozdom, 16 akrov lepe zemlje za obdelavo in hosta. Zemlja leži na tako lepem kraju kot si ne morete misliti. Miren in prijeten pros-tor. Samo 26 milj iz Chicagoland. Mnogo Slovencev v okolici. Do-braba cesta. Najvišji kraj v Lake County. Glejte za napis na Tur-ney Rd. Route 307. Če se vam bo dopadlo, pokličite za infor-macije KE 0034.

